

OPGAVETEKNISK HÆFTE

HISTORIEOPGAVE

Indholdsfortegnelse

1. Introduktion til Historieopgaven	3
2. Indledning	3
3. Redegørelse	4
4. Analyse	5
5. Diskussion / vurdering / perspektivering	6
6. Konklusion	7
7. Opgaveformalia	7
7.1 Indholdsfortegnelse	7
7.2 Litteraturliste	8
7.3 Citater og fodnoter	9

1. Introduktion til Historieopgaven

Når du skal skrive en større opgave på hf (fx Historieopgave eller SSO), er der en bestemt skabelon, som opgaven skal struktureres efter. Overordnet set består en opgave af: forside, indholdsfortegnelse, indledning, redegørelse, analyse, diskussion/vurdering, konklusion og litteraturliste. Dette opgavehæfte har til formål at introducere dig til, hvad de forskellige afsnit skal indeholde.

Du vil undervejs se forskellige farvekoder. Disse skal hjælpe dig med at se konkrete eksempler på, hvad der menes med de forskellige begreber i teori-afsnittene. En farve i det **teoretiske afsnit** passer altid sammen med den samme farve i **eksempel-afsnittet**.

2. Indledning

- En indledning er en **appetitvækker**, som skal præsentere din opgave for læseren.
- I indledningen må du godt **problematisere** dit emne, ved at stille nogle undrende spørgsmål.
- Her kan du nævne, hvilket **materiale**, dvs. hvilke kilder og/eller hvilke litterære tekster eller artikler, som du beskæftiger dig med.
- Indledningen er det første din læser støder på, og den skal derfor gerne give et præcist indtryk af, **hvad du undersøger**.
- Undgå formuleringer som: *Jeg vil skrive om de sociale forhold i Danmark fordi det er super spændende og jeg gerne vil lære noget mere om det.* I en opgave som denne er vi generelt ligeglade med, hvad du føler. Formuleringer så som at *du synes det er "spændende" eller "synd for"* er ikke relevant. Hold sproget så fagligt og objektivt som muligt.

Et eksempel på en indledning i en historiefaglig opgave:

McDonald's, Coca-Cola, Burger King, Colgate, vaskemaskiner, kasketter, Hollywood film og selvbetjeningsbutikker er en del af danskerens hverdag. Vi ser det amerikanske, vi spiser det, vi børster tænder i det, vi vasker tøj i det, og vi benytter os af amerikanske betegnelser til at beskrive grupper i samfundet, som teenagere. Når vi taler om alle disse sfærer af vores liv, beskriver vi det overordnet som amerikanisering, som denne opgave har udgangspunkt i. **Men hvordan er amerikanisering blevet modtaget i Danmark af historieskriverne? Hører amerikanisering egentlig med til danmarkshistorien?** Jeg har valgt at beskæftige mig med **12 værker inden**

for danmarkshistorien, som er udkommet fra 1968 til 2007, og vil undersøge hvordan amerikanisering er beskrevet i perioden fra efter 2. Verdenskrig og frem til 1960erne hvor velfærdstaten etableredes.

3. Redegørelse

I en historiefaglig redegørelse beretter man:

- Det vil for det første sige, at du med dine egne ord gengiver centrale dele af grundbogsstoffet på en klar og præcis måde. DU MÅ SELVFØLGELIG IKKE SKRIVE AF!
- Det vil for det andet sige, at du er objektiv. Udelad personlige holdninger.
- Det vil for det tredje sige, at du henviser til grundbogsstoffet **ved at sætte noter**. Fodnoter beviser, at du arbejder objektivt. Det er således ikke din egen viden, men relevante fagpersoners, som du gengiver. For mere information om fodnoter se afsnittet **Citater og fodnoter**.
- Hvis der er tale om en redegørelse for et forløb, skal du lade **kronologien** strukturere din redegørelse. Dette betyder, at du skal berette om de historiske begivenheder i den rigtige rækkefølge (ligesom på en tidslinje).
- Hvis der er tale om en redegørelse for et historisk emne, skal du berette om centrale aspekter af det emne.
- Du skal kunne anvende **faglige begreber** og påvise **årsagssammenhænge**.

Et eksempel på en historisk redegørelse:

Året **1945** satte sig store spor i historien. **Med Hitlers selvmord i april 1945**, tyskernes kapitulation til de allierede: USA, Storbritannien, USSR og USA's atombombesprængninger i **august 1945** over Japan, som herefter kapitulerede, **var 2. verdenskrig definitivt slut**. Den nye **verdensorden** der prægede verden **fra 1945 til 1991**, adskilte sig fra den verdensorden mennesker hidtil havde kendt. Russernes og amerikanernes møde i et ødelagt og krigshærget Europa i **1945** viste sig at blive symbolsk for verdensordenen i de efterfølgende år. Europa var svækket efter mange års krig, **og det blev derfor supermagterne** USA og USSR som kom til at styre verdenspolitikken de næste mange årtier. Europa blev dog den afgørende skueplads for de to supermagters magtkamp, som vi i dag kender som den kolde krig¹. Anden verdenskrig havde ødelagt mange af de europæiske landes tidligere **politiske, økonomiske og sociale strukturer**. **Derfor blev det** de sejrende supermagter der bestemte betingelserne for nyordningen af Europa.

¹ Haue, Harry m.fl. (2000), s. 12.

4. Analyse

Analyserende spørgsmål i historie handler ofte om, *hvorfor* en begivenhed eller udvikling fandt sted. For at afdække disse *årsager* skal du blandt andet arbejde med *kildematerialet*. En historiefaglig analyse består derfor af to dele. Et forarbejde, hvor du undersøger materialet kildekritisk og en efterfølgende undersøgelse af årsagssammenhænge.

Kildekritisk analyse:

- Den historiefaglige analyse, er som oftest baseret på noget historisk kildemateriale (fx dagbog, testamente, personligt brev, politisk manifest, maleri, fotografi, satiretegning osv.).
- Husk altid at lave en **grundig kildekritik**, som du præsenterer dine kilder med (i brødtekst – ikke i punktform).
- Kildekritikken er forarbejdet til årsagsforklaringen. Du bliver nødt til at vurdere, i hvilken grad kilden er troværdig, før du ved, hvordan du skal bruge den i din årsagsforklaring. Til sammen udgør disse to dele den historiefaglige analyse.

Hvad skal en kildekritisk analyse indeholde?

- En kildekritisk analyse skal indeholde en grundlæggende afdækning af kildens afsenderforhold, tendens og troværdighed. Der er en række hv-spørgsmål, som det altid er relevant at stille til kilden:
 - Hvem har oprindeligt skrevet/lavet den (afsenderen: personlig baggrund, uddannelse, køn, 1.-/2.-håndsvidne)?
 - Hvem er den oprindeligt skrevet/lavet til (modtageren)?
 - Hvornår er den skrevet/lavet (samtidig eller senere beretning, i hvilken historiske sammenhæng er den blevet til)?
 - Hvor er den skrevet/trykt?
 - Hvad er kildens **budskab** (hvad beretter kilden)?
 - Hvad er dens **formål** (hvad ønsker afsenderens at overbevise modtageren om)?
 - Har kilden **tendens** (skinner afsenderens egen holdning igennem)?
 - Hvilken værdi har kilden for den historiske undersøgelse (hvad kan vi bruge den til)?

Analyse af årsagsforklaringer:

- I historie undersøger vi årsager/grunde til, hvorfor ændringer sker. Dette kalder vi for årsagsforklaring.
- Der skelnes mellem to typer årsager, nemlig de bagvedliggende og de udløsende årsager:
 - **De bagvedliggende årsager** er de dybere og mere langsigtede årsager til en begivenhed. De er nødvendige men ikke i sig selv tilstrækkelige betingelser for, at en ændring finder sted. Der skal være noget, der udløser hændelsen.
 - **De udløsende årsager** er den umiddelbare anledning til den pågældende ændring.
- Når du undersøger årsagerne til, hvorfor en udvikling eller begivenhed finder sted, kan du tage udgangspunkt i den kilde, som du netop har lavet kildekritik på. Inddrag kilden i årsagsforklaringen ved at citere de relevante dele, som underbygger dine forklaringer.

Herudover kan man kategorisere årsagsforklaringer:

- **Teknologisk**
- **Økonomiske**
- **Sociale**
- **Politiske**
- **Ideologiske/idemæssige**
- **Religiøse**
- **Individets indflydelse**

Helt overordnet kan man sige, at man enten kan forklare historiens gang:

- **Materialistisk:** det er de fysiske forhold, der bestemmer den historiske udvikling, eks. produktionsforhold, sociale forhold og økonomiske forhold.
- **Idealistisk:** det er individer og ideer, der bestemmer den historiske udvikling, eks. Hitler eller oplysningstidens ideer.

5. Diskussion / vurdering / perspektivering

I den historiefaglige opgave:

- Skal du undersøge, hvordan analysen passer sammen med din baggrundsviden fra grundbøgerne.
- Fortolkes et begreb, en begivenhed, et tema forskelligt i kilderne, skal du her vurdere/diskutere *hvorfor*.
- Diskussion: Hvis du fx undersøger, hvornår menneskerettighederne opstod, kan din ene kilde påstå at de opstod i Amerika i 1776 med uafhængighedserklæringen og den anden at de

opstod i Frankrig i 1789 under revolutionen, mens en helt tredje kilde vil påstå at de først opstod i 1948 med verdenserklæringen. Hvorfor er de ikke enige?

- Vurdering: Hvis du fx undersøger, hvad udfaldet/konsekvenserne af menneskerettigheds-erklæringen er, skal du vurdere om/hvordan dine kilder har påvirket dette, og/eller om vores samfund efterlever dem. Betyder dette at vi har set færre krige? At mennesker har fået mere magt i forhold til staten? Etc.

6. Konklusion

- En konklusion er en afsluttende bemærkning på din undersøgelse. Du skal her konkludere på din **redegørelse, analyse og vurdering/perspektivering/ diskussion**. Det er altså her **du samler op på dine pointer** eller delkonklusioner.
- En konklusion er **IKKE** et hændelsesforløb, du **MÅ IKKE** gentage din redegørelse eller analyse i datid.
- Du må ikke præsentere nye oplysninger i en konklusion.

Et eksempel på en konklusion:

I indledningen blev det præciseret, at opgaven ville fokusere på at undersøge, hvor stor risikoen var for et biologisk angreb under den kolde krig. **I redegørelsen blev det imidlertid tydeliggjort at ... Herudover ... Dette resultat skal ses som en konsekvens af den anvendte metode, kildekritikken, ... I opgavens sidste del blev det vurderet, hvor stor risikoen var ...** På den baggrund vil jeg konkludere at...

7. Opgaveformalia

Når du skriver en større opgave, er der nogle praktiske ting, som du altid skal huske at have med. Dette gælder forside, indholdsfortegnelse, fodnoter og litteraturliste.

7.1 Indholdsfortegnelse

- En indholdsfortegnelse skal give læseren et hurtigt overblik over, hvilke afsnit din opgave består af samt hvor disse afsnit (**markeret ved en overskrift**) kan findes henne (**sidetal**).
- Du kan eventuelt **nummerere dine afsnit og dertilhørende underafsnit**, men dette er mere en smagssag end et krav.

- Sørg for at dine overskrifter giver læseren en idé om, hvad selve afsnittet handler om for at undgå forvirring, og HUSK at tjekke, at overskrift og sidetal passer sammen.

Eksempel på en indholdsfortegnelse:

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	S. 1
1.1.	<i>Historisk metode</i>	S. 1
2.	Redegørelse: Det romerske samfund	S. 1
2.1.	<i>Livet som slave</i>	S. 2
3.	Analyse: Synet på slaverne	S. 3
3.1.	<i>Slaven er din fjende</i>	S. 3
3.2.	<i>Slaven er din ven</i>	S. 4
4.	Vurdering: Romerriget – et slavesamfund?	S. 5
5.	Konklusion	S. 6
6.	Litteraturliste	S. 7

7.2 Litteraturliste

- Det er meget vigtigt, at du husker at lave en litteraturliste, da denne viser opgavens læser, hvor du har fået din viden fra.
- En litteraturliste **opsættes alfabetisk efter efternavn**, og følgende informationer skal fremgå: **Efternavn**, **Fornavn**: **værkets titel**. **Forlag**, **årstal**.
- Alt materiale, du har brugt, skal fremgå af litteraturlisten. Dette kan være grundbøger, kilder, internetsider, billeder, videoklip osv.
- Du kan vælge at dele din litteraturliste op således, at du først nævner dine grundbøger og kilder og derefter de brugte internetadresser.
- Internetsider skal desuden dateres, så det fremgår, hvornår du har været inde på siden.

Eksempel på en litteraturliste:

Grundbøger:

Bramming, Torben: *Heksenes by: Ribes hekseforfølgelser 1572-1652*. Taarnborg, 2011.

Carlsen, Jesper: *Romerriget: samfund, familie, slaver*. Systime, 2001.

Grubb, Ulrik: *Overblik – Verdenshistorie i korte træk*. Gyldendal, 2010.

Internetadresser:

Link 1: Forordning om troldfolk og deres medvidere 12. oktober 1617.

<http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/forordning-om-troldfolk-og-deres-medvidere-12-oktober-1617/#fodnote62> (besøgt den 16.10.18).

Link 2: Reformationen i Danmark ca. 1520-1539.

http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/reformationen-i-danmark-ca-1520-1539/?no_cache=1&cHash=d31aa66efed7c3c6f5ec346d40692be3 (besøgt den 16.10.18).

7.3 Citater og fodnoter

- Vælger du at citere din historiske kilde eller en anden faglig tekst, er det vigtigt, at kilden/teksten citeres ordret. Du må således ikke bytte rundt på ordene, for at få det til at lyde bedre.
- Selve citatet sættes enten i *kursiv* eller markeres ved brug af citationstegn "...".
- Udelades dele af en sætning, markeres dette ved, at du laver et af følgende to tegn [...] / (...).
- Sørg for, at det er klart for læseren, hvorfor citatet er medtaget. Du må ikke citere uden først at have forberedt læseren på, hvad man skal lægge mærke til i citatet ("i følgende citat ser man...", "hvilket fremgår af følgende citat" osv.)
- Når du har citeret din kilde, skal du ved en fodnote fortælle læseren, hvor dit citat stammer fra. I fodnoten skal følgende oplysninger fremgå: forfatterens **Efternavn** (**årstal** for værkets udgivelse), **sidetal**.
- Fodnoten sættes som grundregel efter et komma eller **punktum**.
- Word har en funktion, der laver fodnoter. Spørg din lærer, hvis du ikke kender denne.
- Man citerer som udgangspunkt ikke sine grundbøger.

- Når du besvarer din problemformulering (redegørelse, analyse og diskussion/vurdering) er det dog stadig vigtigt, at du dokumenterer, hvor du har dine oplysninger fra. Det gør du ved **løbende at henviser til dine grundbøger** (dvs. lave fodnoter).
- Dette er igen med til at garantere læseren, at den viden du præsenterer, ikke er et udtryk for din egen mening, men er objektiv, forskningsbaseret information.
- Som tommelfingerregel skal der være 2-4 fodnoter pr. side.

Eksempel på et citat og henvisning med fodnote:

Der fandtes mange forskellige typer slaver i det romerske samfund. En af disse var husslaverne. Eksempler på deres arbejdsopgaver beskrives således af en romersk forfatter: *Når vi har lagt os til bords ved middagsgilderne, må en, bøjet ned under bordet, opvise de fulde menneskers snyt, en anden opsamle de stumper af maden de taber på gulvet.*² Citatet viser, ...

Henvisning til grundbog

Året 1945 satte sig store spor i historien. Med Hitlers selvmord i april 1945, tyskernes kapitulation til de allierede: USA, Storbritannien, USSR og USA's atombombesprængninger i august 1945 over Japan, som herefter kapitulerede, var 2. verdenskrig definitivt slut. Den nye verdensorden der prægede verden fra 1945 til 1991, adskilte sig en stor del fra den verdensorden mennesker hidtil havde kendt. Russernes og amerikanernes møde i et ødelagt og krigshærgt Europa i 1945 viste sig at blive symbolsk for verdensordenen i de efterfølgende år. Europa var svækket efter mange års krig, og det blev derfor supermagterne USA og USSR som kom til at styre verdenspolitikken de næste mange årtier. Europa blev dog den afgørende skueplads for de to supermagters magtkamp, som vi i dag kender som den kolde krig.³

² Carlsen (2001), s. 27.

³ Haue, Harry m.fl. (2000), s. 12.